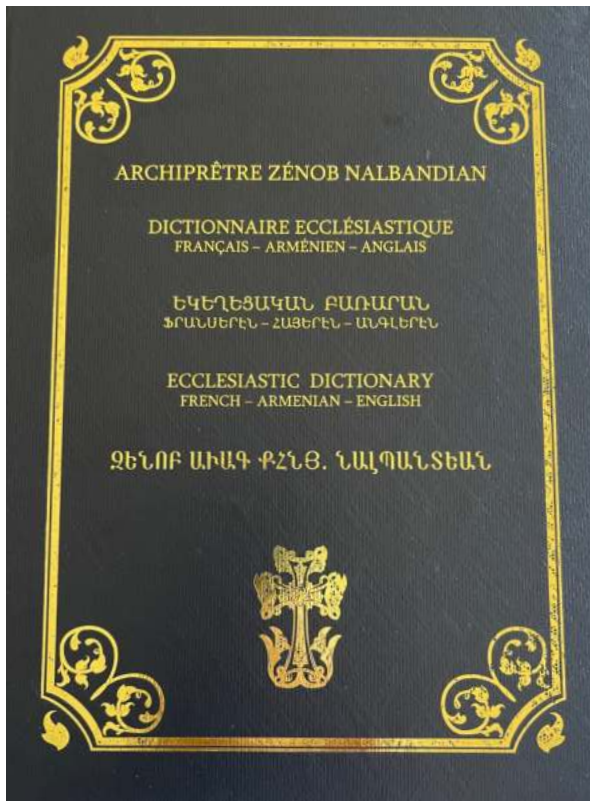

ԳՐԱԽՕՍԱԿԱՆ

ԵԿԵՂԵՑԱԿԱՆ ԲԱՌԱՐԱՆ

Գեղատիպ հատորով լոյս տեսած է Արժանապատիւ Տէր Զենոբ Աւագ Քահանայ Նալպանտեանի «Ֆրանսերէն-Հայերէն-Անգլերէն Եկեղեցական Բառարան»-ը, որ կը բաղկանայ 1225 էջերէ եւ կը պարունակէ եկեղեցական, կրօնական, աստուածաբանական, ծիսական եւ դաւանաբանական բառեր, որոնք յոյժ օգտակար են ու գործնական եկեղեցականներու, մտաւորականներու, դպրեւանքի եւ համալսարանի ուսանողներու համար: Վստահ ենք, որ աշխատութեամբ պիտի հետաքրքրուին նաեւ մեր ժողովուրդի բոլոր զաւակները անխտիր:

Լայնածաւալ բառարանը հեղինակը սկսած է դեռեւս իր ուսանողական տարիներուն (1965-1969), երբ իբրեւ պատանի ուսանող Սուրբ Էջմիածնի Հոգեւոր Ճեմարանի, յափշտակուած էր ֆրանսական հա-

րուստ մշակոյթով: Յաջորդական տարիներուն, ան տքնաջանօրէն աշխատած է գլուխ հանել նման կոթողային գործ մը՝ հակառակ բազում խոչընդոտներու: Անտարակոյս, ան ընթացած է անկոխ ճանապարհներով՝ անվհատօրէն թիավարելով յորձանքն ի վեր:

Եկեղեցական բառերու հաւաքման համար, ան դիմած է հայ եւ օտար անթիւ աղբիւրներու: Նման հայ բառարաններու պակասը մեր իրականութենէն ներս մեծապէս բարդացուցած է աշխատանքի հեզիկ ընթացքը: Հեղինակը եկեղեցական բառարանը կազմած ատեն իրեն ուղեցոյց ունեցած է Émile Maximilien Paul Littré-ի «Dictionnaire de la Langue Française», ապա եւ՝ «Dictionnaire de Théologie Catholique», «Dictionnaire de la Foi Chrétienne», մեծ հայագէտ, գաղղիագէտ եւ բնագրագէտ Նորայր Բիւզանդացիի (Néandre ou Norayr de Byzance) «Բառագիրք ի Գաղղիերէն Լեզուէ ի Հայերէն» ստուարածաւալ բառարանները, եւ այլ մեծածաւալ ու փոքրածաւալ աշխատութիւններ:

Բառարանին մէջ ֆրանսերէն բառերներու դիմաց զետեղուած են արմատը, փոխառութիւնը օտար լեզուէ, ապա եւ՝ հայերէն համապատասխան բառը եւ անգլերէն համարժէքը: Տեղի համեմատ, բերուած են նաեւ ռուսերէն իմաստները բառերուն: Բառարանը լի է օրինակներով, որոնք մեծաւ մասամբ քաղուած են Աստուածաշունչէն եւ այլ կրօնական գիրքերէ: Ան իմաստաւորուած ու հարստացուած է մանաւանդ իր ծանօթագրութիւններով, ուր լայն բացատրութիւն տրուած է գրեթէ իւրաքանչիւր բառի մասին: Այս ձեւով, պատմականը կատարուած է հայ բառին եւ տրուած Հայ Եկեղեցիին

ծիսական սովորոյթը եւ դաւանաբանական դիրքը, եւ կամ՝ բառեզրին գործածութեան եղանակը: Հետեւաբար, սովորական բառարան չէ կազմուածը, այլ իր տեսակին մէջ՝ համապարփակ ու եզակի:

Բառարանը չէ սահմանափակուած միայն քրիստոնէութեան պատկանող բառերով, այլեւ ընդգրկած է զանազան կրօններու բառեր, հասկացութիւններ, ան ներկայացուցած է բազմաստուածեան կրօններու բառեր ու բառակապակցութիւններ եւս, որպէսզի ընթերցողը կարենայ լաւագոյնս օգտուելով՝ իր մտահորիզոնը ընդարձակել եւ բառապաշարը հարստացնել:

Բառարանը ունի բառերու հնագոյն ձեւեր, որոնք անցեալին ունեցած են ուժականութիւն եւ դիմադրողականութիւն, սակայն ներկայիս, լրիւ դադրած են գործածութենէ. այսպիսիները փոխարինուած են նորերով՝ բառարանին բերելով թարմութիւն ու կենսունակութիւն:

Յարատեւ ճշդումներու, յաւելումներու, մշակումներու եւ փոփոխութիւններու ենթարկուելով, սոյն եկեղեցական բառարանը, տասնեակ տարիներու ընթացքին, համալրուած է նոր բառերով ու վառ օրինակներով:

Բառարանին կազմութեան իր անգնահատելի աջակցութիւնը բերած է հեղինակին կողակիցը՝ Երէցկին Յասմիկ Նալպանտեան, որ իր շինիչ խորհուրդներով ու իմաստուն թելադրութիւններով յարատեւ սատար հանդիսացած է անոր ճոխացման ու հարստացման: Ես անձամբ մեծ հաճոյքով կատարած եմ բովանդակ բառարանին խմբագրական աշխատանքը:

Աւելորդ է հաստատել, որ չափազանց բարձր կը գնահատենք Տէր Զենոբի կարեւոր ներդրումը հայ բառարանագրութեան մէջ: Տէր Հօր սէրը եւ ակնածանքը ֆրանսէլէն լեզուի հանդէպ ականերեւ է, ինչ որ իրօք նախանձելի է:

Այս բարեբաստիկ առիթով մեր խորին շնորհակալութիւնը եւ շնորհաւորութիւնը կը յայտնենք հեղինակին՝ իր այս լուրջ աշխատանքին համար, եւ անոր կը մաղթենք նորանոր յաջողութիւններ գրական, ու մանաւանդ՝ բառարանագրական անդաստանէն ներս:

ԴՈԿՏ. ՓՐՈՖ. ԱՆԺԷԼ ՆԱԼՊԱՆՏԵԱՆ

